

The Rights and Obligations of Vessel Insurance Brokers: A Perspective on Domestic Laws and International Cases

Milad Hosseini Balouchi*¹, *Nasim Barkhi*², *Mahmoud Bagheri*³

1. Ph.D. in Oil and gas Law, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran.

*Corresponding Author: Email: miladmhb1990@gmail.com

2. Ph.D. in Oil and gas Law, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran. Tehran, Iran.

Email: nasimbarkhi@yahoo.com

3. Associate Professor, Department of Private Law, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran.

Email: mahbagheri@ut.ac.ir

S.D.I.L.L.
The SD Institute of Law
Research & Study

Publisher:

Shahr-e- Danesh
Research And Study
Institute of Law

Article Type:

Original Research

DOI:

10.48300/JFEL.2023.177145

Received:

21 June 2023

Accepted:

16 August 2023

Published:

21 September 2024

ABSTRACT

Marine vessels has a significant role in the field of international trade such as international transportation of goods, providing services through vessels (such as anchored ships, accommodation ships) and despite technical development of vessel, the widespread risks to vessels, transported goods, and the marine environment has been exist ; Therefore, obtaining insurance coverage for marine vessels, especially vessels related to the oil and gas industry, is not a commercial choice, but a legal obligation.

In this regard and considering the specialization of the issue of insurance of vessels and the importance of marine risks that may threaten the interests of the general society, brokers try to find the best insurance for vessels in terms of price and coverage or obtain these insurances for the insurers as an intermediary.

Copyright & Creative Commons:

© The Author(s). 2021 Open Access. This article is licensed under a Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited. To view a copy of this licence, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>.

Therefore, brokers have rights and obligations in front of the insurance parties, and the violation of any of these rights and obligations may lead to disruption of the insurance contract and non-payment of damages by the Insurance Companies.

Therefore, in this article, an attempt has been made to examine Iran's insurance law and the regulations approved by the Supreme Council of Insurance and the international cases has also been examined and identified the rights and obligations of marine vessels brokers against insurers and insured.

Keywords: Marine vessels insurance, Insurance brokers, Insurer, Insured, Risk.

Funding: The author(s) received no financial support (funding, grants, and sponsorship) for the research, authorship, and/or publication of this article.

Author contributions:

Milad Hosseini Balouchi: Project administration, Writing - Original Draft, Investigation, analysis, Conceptualization.

Nasim Barkhi: Writing - Review & Editing, Investigation, analysis, Conceptualization.

Mahmoud Bagheri: Supervision, Writing - Review & Editing, Validation.

Competing interests: The authors declare that they have no competing interests.

Citation:

Hosseini Balouchi, Milad, Nasim Barkhi & Mahmoud Bagheri. "The Rights and Obligations of Vessel Insurance Brokers: A Perspective on Domestic Laws and International Cases" *Journal of Financial and Economic Law Research*. V. 1, No. 1 (September 21, 2024): 75-100.

E x t e n d e d   A b s t r a c t

Marine vessels has a significant role in the field of international trade such as international transportation of goods, providing services through vessels (such as anchored vessels, accommodation vessels, cargo vessels, oil and gas transportation by oil tanker) and despite technical development of vessel, the widespread risks to vessels, transported goods, and the marine environment has been exist ;

Extensive risks and dangers at sea lead to great losses to any of the maritime activists, including merchants, vessel owners and governments. The financial ability of any of the activists in this field to compensate the damages is very limited or may even lead to irreparable damages such as environmental pollution that cannot be compensated only money and has negative side effects. Therefore, nowadays, the issue of obtaining marine insurance is very important and has legal and international requirements, regardless of the rational benefit and commercial needs. by investigation international conventions, it was determined that due to the importance of the issue and in order to reduce the risk marine activists, various types of marine vessels insurance, including protection and compensation insurance, hull and machinery, cargo, etc. was predicted and the principle of compulsory insurance at sea is mainly designed to ensure the payment of debts and compensation by vessel owners. Therefore, obtaining insurance coverage for marine vessels, especially vessels related to the oil and gas industry, is not a commercial choice, but a legal obligation.

On the other hand, a vessel is only provided traffic permission when the required insurance coverage is maintained. In other words, both fulfilling environmental and technical obligations and obtaining the required insurance policies are necessary for the seafaring of a vessel.

In this regard, according to the special characteristics and function of each vessel, the location of the vessels and the specific risks of each vessel and specialization of the issue of insurance of vessels and the importance of marine risks that may threaten the interests of the general society, the owners of vessels prefer to refer to experts (brokers) in this field to obtain insurance coverage and conclude an insurance contract.

Therefore, the use of marine insurance brokers is very important in the domestic and international cases and it is necessary to identify the rights and obligations of insurance brokers in front of insurers and policyholders, because even though the broker is considered as the representative of the insurers and has financial and contractual responsibilities to the insurers, including obtaining insurance coverage at the appointed time, assistance In order to file a claim and compensate for the damage caused, it is necessary to have good faith and obtain insurance coverage,

but by looking at international laws and procedures, it can be said that brokers also have duties and obligations towards Insurance Companies, such as having good faith, properly describing the risk and They are responsible for verifying the authenticity of the policyholder's signature. Failure to comply with any of these obligations may lead to disruption of the insurance contract and non-payment of damages by the Insurance Companies.

So brokers try to find the best insurance for vessels in terms of price and coverage or obtain these insurances for the insurers as an intermediary.

In some cases, the main insurance broker may communicate with a second broker who has the necessary expertise or legal permission to obtain an insurance policy in the field of marine vessels, and in this legal relationship the first broker as the primary broker, and the second broker is considered as the second broker (sub-broker). The involvement of two brokers in the relationship between the insured and the insurer has created many legal and contractual relationship that need to be investigated.

Therefore, in this article, an attempt has been made to examine Iran's insurance law and the regulations approved by the Supreme Council of Insurance and the international cases has also been examined and identified the rights and obligations of marine vessels brokers against insurers and insured and Explained the contractual and legal frameworks and the obligations of the parties involved in the insurance policies of marine vessels.

حقوق و تعهدات کارگزاران بیمه شناورهای دریایی با نگاهی بر قوانین داخلی و دعاوی بین‌المللی

میلاذ حسینی بلوچی*^۱، نسیم برخی^۲، محمود باقری^۳

۱. دکترای حقوق نفت و گاز، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: Email: miladmhb1990@gmail.com

۲. دکترای حقوق نفت و گاز، گروه حقوق عمومی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

Email: nasimbarkhi@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه حقوق خصوصی و اسلامی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

Email: mahbagheri@ut.ac.ir

چکیده:

امروزه شناورهای دریایی سهم بسزایی در عرصه تجارت بین‌الملل و ارائه خدمات دریایی از قبیل تجارت، حمل و نقل بین‌المللی کالا، انجام خدمات از طریق شناور (نظیر کشتی‌های لنگرانداز، اقامتی) بر عهده دارند و علی‌رغم پیشرفت‌های فنی و ارتقای تکنولوژی‌های مورد استفاده، همچنان خطرات گسترده‌ای شناورها، کالاهای مورد حمل و محیط زیست دریایی را تهدید می‌نماید؛ لذا اخذ پوشش‌های بیمه‌ای شناورهای دریایی علی‌الخصوص شناورهای مرتبط به صنایع نفت و گاز، یک انتخاب تجاری نبوده بلکه یک اجبار و الزام قانونی است.

در این راستا و با توجه به تخصصی بودن موضوع بیمه شناورها و ریسک‌های عدیده و بسیار مهمی که در عرصه دریا وجود داشته که ممکن است منافع عموم جامعه را تهدید نماید، افراد متخصص (کارگزاران) تلاش می‌نمایند بهترین بیمه شناور را از لحاظ قیمت و پوشش ریسک‌ها به مالکان شناورها پیشنهاد داده و یا به صورت واسطه این بیمه‌ها را برای

پژوهشکده حقوق

نوع مقاله:
پژوهشی

DOI:

10.48300/JFEL.2023.177145

تاریخ دریافت:

۳۱ خرداد ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش:

۲۵ مرداد ۱۴۰۲

تاریخ انتشار:

۳۱ شهریور ۱۴۰۳

کپی رایت و مجوز دسترسی آزاد:

کپی‌رایت مقاله در مجله پژوهش‌های حقوق مالی و اقتصادی نزد نویسنده (ها) حفظ می‌شود. کلیه مقالاتی که در مجله پژوهش‌های حقوق مالی و اقتصادی منتشر می‌شوند با دسترسی آزاد هستند. مقالات تحت شرایط مجوز Creative Commons Attribution Non-Commercial License 4.0 منتشر می‌شوند که اجازه استفاده، توزیع و تولید مثل در هر رسانه‌ای را می‌دهد، به شرط آنکه به مقاله استناد شود. جهت اطلاعات بیشتر می‌توانید به صفحه سیاست‌های دسترسی آزاد نشریه مراجعه کنید.

بیمه‌گذاران اخذ نمایند تا ضمن حفظ منافع اقتصادی مالکان شناورها، امکان جبران خسارات دریایی و کاهش خسارات به عموم جامعه میسر گردد؛ این کارگزاران در مقابل بیمه‌گران و بیمه‌گذاران دارای حقوق و تعهداتی هستند که نقض هر یک از این حقوق و تعهدات ممکن است منجر به اخلال در قرارداد بیمه و در نتیجه عدم جبران خسارت توسط بیمه‌گران گردد. از این رو در این مقاله تلاش شده است قانون بیمه ایران و آیین‌نامه‌های مصوب شورای عالی بیمه مورد بررسی قرار گرفته و با بررسی پرونده‌های بین‌المللی، حقوق و تعهدات کارگزاران شناورهای دریایی نسبت به بیمه‌گر و بیمه‌گذار مورد شناسایی قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها:

بیمه شناورهای دریایی، کارگزاران بیمه، بیمه‌گر، بیمه‌گذار، ریسک.

حامی مالی:

این مقاله هیچ حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان:

میلاذ حسینی بلوچی: مفهوم‌سازی، تحلیل، تحقیق و بررسی، نوشتن - پیش‌نویس اصلی، مدیریت پروژه.
نسیم برخی: مفهوم‌سازی، تحلیل، تحقیق و بررسی، نوشتن - بررسی و ویرایش،
محمود باقری: اعتبارسنجی، نوشتن - بررسی و ویرایش، نظارت.

تعارض منافع:

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

استناددهی:

حسینی بلوچی، میلاذ، نسیم برخی و محمود باقری. «حقوق و تعهدات کارگزاران بیمه شناورهای دریایی با نگاهی بر قوانین داخلی و دعاوی بین‌المللی». *مجله پژوهش‌های حقوق مالی و اقتصادی* ۱، ش. ۱ (۳۱ شهریور ۱۴۰۳): ۷۵-۱۰۰.

مقدمه

شناورهای دریایی نقش به‌سزایی را در عرصه تجارت بین‌الملل ایفا می‌نمایند و سرمایه‌گذاری‌های سنگینی در این عرصه صورت گرفته است ولیکن خطرات و ریسک‌هایی که در صنعت دریایی وجود دارد بسیار بیشتر از سایر عرصه‌های تجارت بین‌الملل و حمل و نقل بین‌المللی است. از سوی دیگر حوادث شناورهای نفت‌کش یکی از مهم‌ترین مصادیق ریسک‌های دریایی است که مالکان شناورها را درگیر نموده و هم منافع عموم جامعه را با خطر روبه‌رو می‌سازد.

آلودگی‌های نفتی و آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از حوادث شناورهای دریایی به‌عنوان یک موضوع عام و بین‌المللی مورد توجه جامعه جهانی قرار گرفته است و جوامع جهانی را متقاعد نمود که از طریق وضع مقررات و استانداردهای بین‌المللی ذیل کنوانسیون‌ها، اخذ پوشش‌های بیمه‌ای را برای شناورهای دریایی الزامی نماید.

در رویه موجود در عرصه داخلی و بین‌المللی یک شناور تا زمانی که پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز و مورد تأیید بنادر کشورها را اخذ ننماید و مجوز ورود و خروج برای شناور صادر نشده باشد امکان ورود و خروج به بنادر کشورها را نداشته و به اصطلاح قابلیت دریانوردی خود را از دست می‌دهد.

در این راستا انعقاد قرارداد بیمه شناورهای دریایی با توجه به ویژگی‌های خاص و کارکرد هر یک از شناورها، محل تردد شناورها و ریسک‌های خاص هر یک از شناورها امری تخصصی با بُعد منافع عمومی است و مالکان شناورها ترجیح می‌دهند اخذ پوشش‌های بیمه‌ای و انعقاد قرارداد بیمه را به متخصصان این زمینه (کارگزاران) بسپارند تا در صورت وقوع حادثه، بتوانند از پوشش‌های بیمه‌ای استفاده نمایند. ورای تعهداتی که شرکت بیمه‌گر در پی تعهدات شرکت مالک شناور و بیمه‌گزار پیدا می‌کند، کارگزاران بیمه شناورهای دریایی به‌عنوان عامل اصلی هماهنگی بین طرفین معمولاً بدین نحو عمل می‌نمایند که نخست بیمه‌گذاران طی درخواستی به کارگزار، نوع بیمه و پوشش‌های بیمه‌ای مدنظر خود را اعلام می‌نماید و پس از آن کارگزار با توجه به تخصصی که در این عرصه دارد و با آگاهی از موارد مورد نیاز بیمه‌گذار، به شرکت‌های بیمه‌گر و یا انجمن‌های بیمه مراجعه و شرایط اخذ بیمه‌نامه شامل مبلغ و شرایط قرارداد را اخذ می‌نماید و در نهایت پس از تحصیل تأیید بیمه‌گذار، نسبت به انعقاد قرارداد بیمه از طرف مالک شناور اقدام می‌نماید.

بنابراین کارگزاران بیمه شناورهای دریایی نقش اساسی، تخصصی و مرتبط با منافع عمومی در انعقاد قراردادهای بیمه شناورهای دریایی داشته و ضروری است حقوق و تعهدات آنها را در مقابل بیمه‌گران

و بیمه‌گذاران را مورد تبیین قرار دهیم. در این مقاله نخست تلاش شده است نقش و ماهیت کارگزار در قوانین داخلی مورد بررسی قرار گیرد و پس از آن نقش و ماهیت کارگزاران بیمه شناورهای دریایی و حقوق و تعهدات این کارگزاران در برابر بیمه‌گر و بیمه‌گذار با نگاهی به دعاوی بین‌المللی تبیین شود.

۱- کارگزاران بیمه در قوانین ایران

بر اساس ماده ۶۶ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰ در خصوص کارگزاران و دلالتان بیمه، بدون اینکه تعریف خاصی از کارگزاران و دلالتان بیمه ارائه نماید، مقرر داشته است عرضه بیمه تنها به وسیله مؤسسات بیمه، نمایندگان بیمه و دلالتان رسمی بیمه امکان‌پذیر خواهد بود و هر کارمند یا نماینده بیمه که اقدام به عرضه بیمه نماید باید دارای کارت شناسایی از طرف مؤسسه بیمه مربوط باشد و نام دلالت رسمی یا نماینده بیمه که به وسیله او بیمه صادر شده است باید در بیمه‌نامه ذکر شود.

نکته حائز اهمیت این است که مطابق ماده ۶۸ این قانون، پروانه دلالتی رسمی بیمه به وسیله بیمه مرکزی ایران صادر خواهد شد و آیین‌نامه دلالتان رسمی بیمه به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران به تصویب شورای عالی بیمه خواهد رسید.

در همین راستا کارگزار و دلالت بیمه در آیین‌نامه‌های شورای عالی بیمه نیز به رسمیت شناخته شده است و ذیل بند ۲ ماده یک آیین‌نامه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷ نسبت به تعریف دلالت اقدام و مقرر نموده است؛

کارگزار یا دلالت رسمی بیمه شخص حقیقی یا حقوقی است که با توجه به مفاد این آیین‌نامه در ازای دریافت کارمزد مجاز به انجام فعالیت‌های واسطه‌گری و مشاوره خدمات بیمه مستقیم مندرج در ماده ۲ این آیین‌نامه بوده و با رعایت قوانین و مقررات مربوط از بیمه مرکزی پروانه کارگزاری (دلالتی) رسمی بیمه مستقیم دریافت نموده است و در این آیین‌نامه کارگزار بیمه نامیده می‌شود.

در بند ۳ این ماده، پروانه کارگزاری یا دلالتی رسمی بیمه تعریف شده است و بر اساس آن، این پروانه مجوزی است برای انجام فعالیت‌های مندرج در ماده ۲ این آیین‌نامه در هر یک از گروه رشته‌های بیمه زندگی و یا غیرزندگی که توسط بیمه مرکزی به دو شکل حقیقی یا حقوقی صادر می‌گردد و در این آیین‌نامه پروانه کارگزاری نامیده می‌شود.

در ماده دو این آیین‌نامه حدود اختیارات و عملکرد کارگزاران تبیین شده است و بر اساس آن؛ کارگزار

بیمه مجاز به انجام فعالیت‌های ذیل است؛

۱- دریافت اطلاعات لازم از متقاضی خدمات بیمه و ارائه مشاوره به وی در خصوص نرخ و

شرایط خدمات بیمه مورد تقاضا و نحوه دریافت خسارت احتمالی؛

۲- تکمیل فرم پیشنهاد بیمه و امضای آن به نمایندگی از طرف متقاضی خدمات بیمه؛

۳- اخذ پوشش بیمه مناسب و الحاقیه از مؤسسات بیمه حسب مورد برای متقاضی خدمات

بیمه یا بیمه‌گذار؛

۴- پیگیری پرونده‌های خسارت بیمه‌نامه‌هایی که با کد همان کارگزار بیمه صادر شده است،

شامل اعلام خسارت و اخذ رسید آن، تحویل مدارک و مستندات لازم برای تشکیل پرونده خسارت به

مؤسسه بیمه و مذاکره با مؤسسه بیمه در خصوص خسارت به نمایندگی از بیمه‌گذار.

نکته حائز اهمیت که در تبصره ذیل این ماده ذکر شده است این است که انجام فعالیت‌های موضوع

بندهای ۲ و ۴ این ماده مشروط به داشتن اجازه‌نامه کتبی رسمی از متقاضی خدمات بیمه یا بیمه‌گذار

است. این اجازه‌نامه باید طبق نمونه ابلاغی بیمه مرکزی تنظیم گردد.

در فصل سوم این آیین‌نامه صراحتاً مسئولیت‌ها و وظایف کارگزار بیمه تبیین شده است و بر اساس

ماده یازده این آیین‌نامه، کارگزار و یا دلال بیمه مجاز است برای اخذ پوشش بیمه تنها به مؤسسات

بیمه مجاز موضوع بند ۴ ماده ۱ این آیین‌نامه مراجعه نماید؛ بنابراین کارگزار بیمه مجوز اخذ بیمه‌نامه از

مؤسسات بیمه غیرمجاز که مشمول این قانون نیستند را نداشته و در صورتی که نسبت به این امر اقدام

نماید بر اساس ماده ۶۷ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری و ماده ۲۰ آیین‌نامه شماره ۹۲

مسئول جبران خسارت‌های ناشی از عمد، تقصیر، غفلت، مسامحه یا قصور خود و بازاریاب‌ها و کارکنان

خود در انجام فعالیت‌های موضوع ماده ۲ این آیین‌نامه خواهد بود.

همچنین در ماده دوازده این آیین‌نامه کارگزار بیمه مسئول صحت امضای بیمه‌گذار که ذیل فرم

پیشنهاد بیمه را امضا می‌نماید، خواهد بود و همچنین در صورتی که کارگزار بیمه به موجب اجازه‌نامه

کتبی رسمی به نمایندگی از متقاضی خدمات بیمه فرم پیشنهاد را تکمیل و امضا نماید مسئول صحت

اطلاعات مندرج در آن خواهد بود. در همین راستا بر اساس ماده ۲۲ آیین‌نامه، کارگزار بیمه مکلف است

به‌طور مستند تمام اطلاعات لازم درباره بیمه مورد پیشنهاد و نیز نرخ حق بیمه مربوط را برای متقاضی

خدمات بیمه تشریح و به او ارائه و اعلام نماید و بیمه‌نامه را برابر با درخواست و پیشنهاد‌های اعلامی

متقاضی خدمات بیمه از مؤسسه بیمه اخذ نماید و در غیر این صورت مسئول جبران خسارات وارده خواهد

بود.

لازم به ذکر است بر اساس ماده ۲۱ آیین‌نامه، کارگزار بیمه ملزم به حفظ اسرار و اطلاعاتی است که به مناسبت شغل خود به دست می‌آورد، در صورت افشای غیرمجاز این اسرار، بیمه مرکزی می‌تواند نسبت به عدم تمدید یا لغو پروانه کارگزاری وی اقدام نماید.

کارگزاران بیمه بر اساس ماده ۱۳ آیین‌نامه، تاجر محسوب می‌شوند و موظف هستند دفاتر قانونی خود را مطابق با رویه موجود تکمیل و گزارش عملکرد خود و همچنین تصویر اظهارنامه مالیاتی و صورت مالی‌های حسابرسی شده خود را در اختیار بیمه مرکزی قرار دهد. همچنین کارگزار بیمه‌ای که تحت غالب شخصیت حقوقی عمل می‌نماید مکلف است صورت‌جلسات مجامع عمومی با موضوع تغییر در اساسنامه، تغییر میزان سرمایه و یا تغییر در ترکیب اعضای هیأت مدیره و صورت‌جلسات هیأت مدیره با موضوع تغییر مدیرعامل، تغییر سمت اعضای هیأت مدیره و یا تغییر صاحبان امضای مجاز خود را به بیمه مرکزی ارائه نماید. اعمال و ثبت تغییرات مذکور، منوط به اعلام موافقت کتبی بیمه مرکزی است. نکته حائز اهمیت این است که بر اساس ماده ۲۳ آیین‌نامه، کارگزار و یا دلال بیمه، اجازه دریافت حق بیمه به هیچ نحوی از انحاء، اعم از نقدی، چک بانکی در وجه حامل یا به نام خود و طرق دیگر را ندارد مگر اینکه از مؤسسه بیمه (شرکت‌های بیمه) مجوز کتبی دریافت حق بیمه به کارگزار بیمه را صادر نموده باشد که این پرداخت در حکم پرداخت حق بیمه به شرکت‌های بیمه است و این شرکت‌ها متعهد به اجرای مفاد بیمه‌نامه‌های صادر شده می‌باشند. بدیهی است در صورتی که کارگزار و یا دلال بدون مجوز کتبی شرکت بیمه، نسبت به اخذ حق بیمه‌نامه اقدام نماید بر اساس تبصره ماده ۲۳ آیین‌نامه، در مقابل بیمه‌گذار و شرکت بیمه مسئول جبران خسارت خواهد بود.

در همین راستا بر اساس ماده ۲۴ و ۲۵ آیین‌نامه، کارگزار و یا دلال بیمه مجوز اخذ خسارات وارد شده به بیمه‌گذار را از شرکت‌ها و مؤسسات بیمه ندارد و شرکت بیمه موظف است مبالغ تعیین شده جهت جبران خسارت را در وجه بیمه‌گذار و یا ذی‌نفع وی پرداخت نماید. بدیهی است کارگزار و یا دلال بیمه نمی‌تواند از مبالغی که بابت جبران خسارت به بیمه‌گذار پرداخت می‌گردد مبلغی را تحت هر عنوان از قبیل پاداش و ... دریافت نماید زیرا این موضوع امکان تقلب در اخذ بیمه‌نامه جهت دریافت خسارت را افزایش می‌دهد.

ازجمله وظایف کارگزار و یا دلال بیمه که رعایت آن امری مسلم است این است که کارگزار بیمه مکلف است قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری، آیین‌نامه‌های مصوب شورای عالی بیمه و

دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های ابلاغی بیمه مرکزی و سایر قوانین و مقررات کشور در خصوص فعالیت دلالی را رعایت نماید.

در نهایت مجدداً خاطرنشان می‌سازد، در صورتی که کارگزار و یا دلال بیمه به هر یک از وظایف و تعهدات قانونی خود عمل ننماید و یا در اخذ پوشش‌های بیمه‌ای مرتکب تقصیر، تقلب و یا غفلت گردد مشمول ماده ۶۷ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری که مقرر داشته «مؤسسات بیمه و نمایندگان و دلالان رسمی بیمه مسئول جبران خساراتی می‌باشند که در اجرای وظایفشان به سبب تقصیر و یا مسامحه آنها یا کارکنانشان به دیگران وارد آید» و همچنین ماده ۲۰ آیین‌نامه شماره ۹۲ که مقرر داشته است «کارگزار بیمه مسئول جبران خسارت‌های ناشی از عمد، تقصیر، غفلت، مسامحه یا قصور خود و بازاریاب‌ها و کارکنان خود در انجام فعالیت‌های موضوع ماده ۲ این آیین‌نامه است» خواهد بود.

۲- کارگزار در نقش نماینده بیمه‌گذار

شیوه‌های مقابله با ریسک‌ها و حوادث دریایی را می‌توان به چهار دسته پذیرش، پیشگیری، کاهش و انتقال خطر تقسیم نمود. آخرین شیوه برخورد با ریسک‌ها، انتقال خطر از طریق انعقاد قرارداد بیمه با بیمه‌گر و شرکت‌های بیمه می‌باشد.^۱ بیمه ابزاری است که مالک یا ذی‌نفع شناور از خود در برابر مسئولیت‌هایی که از مالکیت، نفع یا سهم و مسئولیت آنها در قبال سایر اشخاص برخاسته، محافظت نمایند.^۲ در این خصوص این امکان وجود دارد که بیمه‌گر و بیمه‌گذار از طریق واسطه‌هایی نسبت به انعقاد قرارداد بیمه اقدام نمایند. واسطه‌های بیمه شناورهای دریایی معمولاً به دو قسم نماینده^۳ و کارگزار بیمه^۴ تقسیم می‌شوند. این دو قسم از این جهت با یکدیگر تفاوت دارند که نماینده که از طرف بیمه‌گر، نسبت به تهیه و انعقاد قرارداد بیمه اقدام می‌نماید در مقابل کارگزار بیمه از طرف بیمه‌گذار اقدام می‌نماید.^۵ کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار در خصوص تمامی موضوعات مربوط به عملیات بیمه، صرفاً نماینده بیمه‌گذار

۱. الهام امین زاده و ساناز یوسفی، «نقش بیمه اجباری در جبران خسارت‌های زیست‌محیطی ناشی از آلودگی‌های نفتی»، مطالعات حقوق انرژی ۸(۱۴۰۱)، ۳۰.

۲. فریبرز صفری، «بررسی دلایل و نقش بیمه اجباری برای مسئولیت انواع آلودگی دریایی»، مطالعات حقوق انرژی ۸(۱۴۰۱)، ۱۳۶.

3. Agent

4. Brokers

۵. امیر صادقی نشاط، حقوق بیمه‌های دریایی (تهران: نشر میزان، ۱۳۹۱)، ۸۱.

خواهد بود و حتی پس از انعقاد قرارداد بیمه، تغییری در این رابطه ایجاد نخواهد شد. لازم به ذکر است رابطه حقوقی فی مابین کارگزار و بیمه‌گذار نشأت گرفته از رابطه قراردادی فی مابین کارگزار و بیمه‌گذار بوده و کارگزار به عنوان نماینده متخصص بیمه‌گذار در عرصه دریا و شناورهای دریایی با شرکت‌های بیمه مذاکره می‌نماید و در اخذ پوشش‌های بیمه‌ای، نماینده بیمه‌گذار محسوب می‌گردد. از این رو کارگزار، نماینده مورد اعتماد بیمه‌گذار محسوب شده و با توجه به خطیر بودن ریسک‌های شناورهای دریایی ممکن است در برابر بیمه‌گذار مسئولیت‌های مالی و قراردادی داشته باشد.^۶

بر این اساس کارگزار متعهد است مصالح بیمه‌گذار و نیز عموم جامعه را در تمامی مراحل اخذ پیشنهاد قیمت، انعقاد قرارداد بیمه، زمان ایراد خسارت و ... رعایت نماید. به عنوان نمونه در مواقعی که خسارت ایجاد می‌گردد، کارگزار حق دخالت در تحقیقات را ندارد و تنها نماینده بیمه‌گذار باقی خواهد ماند. نمونه بارز این موضوع، تأیید و یا عدم تأیید گزارش محرمانه ارزیاب^۷ حادثه می‌باشد. در صورتی که کارگزار نسبت به تأیید این گزارش اقدام نماید و این تأیید منجر به ایراد خسارت به بیمه‌گذار گردد و بیمه‌گذار بتواند اثبات کند که این اقدام کارگزار منجر به نقض تعهد و ایراد خسارت به وی شده است، کارگزار موظف به جبران خسارت می‌باشد؛ بنابراین اگر کارگزار بخواهد به نمایندگی از بیمه‌گر عمل کند، با توجه به تعارض منافی که ایجاد می‌شود پیش از آن باید رضایت آگاهانه و صریح بیمه‌گذار را اخذ نماید.

لازم به ذکر است جایگاه کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار در درجات دوم و سوم پوشش بیمه نیز باقی می‌ماند. به نحوی که در زمان انعقاد بیمه اتکایی، کارگزار نماینده بیمه‌گذار خواهد بود و نه فرد اصیلی که اقدام به انعقاد بیمه اتکایی نموده است.^۸

۳- تعهد کارگزار در برابر بیمه‌گذار

قلمروی تعهدات کارگزار در برابر بیمه‌گذار، با عنایت به اصل نسبی بودن قرارداد و رابطه مستقیم قراردادی فی مابین آنها، در هر مورد کاملاً متفاوت می‌باشد و اساساً به توافق صورت گرفته بین آنها بستگی دارد. به عنوان مثال کارگزار ممکن است صرفاً ملزم باشد تا پوشش بیمه مورد درخواست را فراهم نماید؛ از سوی دیگر، مشتری ممکن است به منظور ارزیابی و اخذ مشورت درباره نیازهای خود در رابطه با بیمه و تأمین

6. Howard Bennett, *Law of Marine Insurance*, (Oxford: Oxford University Press, 2007), 183.

7. Confidential Assessors Report

8. Christos. Tsiourakis, "The legal position of marine insurance brokers in a changing environment", *Swansea University* 12 (2002), 46.

پوشش متناسب، مبادرت به اخذ کارگزار نماید.^۹

به عنوان نمونه در پرونده پارک در برابر هوموند^{۱۰}، کارگزار استخدام شده بود تا کالاها را برای بخشی از سفر دریایی از جبل الطارق به دوبلین به عنوان قسمتی از سفر از مالاگا به دوبلین بیمه نماید. با این حال، در بیمه‌نامه آمده بود که کالاها از جبل الطارق به دوبلین بیمه می‌شوند و شروع بیمه از بارگیری کالاها بر روی عرشه در جبل الطارق محاسبه می‌شود و بیمه‌گر را صرفاً از زمان آغاز سفر از جبل الطارق مسئول می‌شناسد. در نتیجه با توجه اینکه کالاها از مالاگا بارگیری شده بود و شروع سفر دریایی از مالاگا بود، ریسک هرگز متوجه کالاها نشد و کارگزاران در رابطه با بیمه کردن مسیر اشتباه، مسئول شناخته و مسئول جبران خسارات گردیدند.^{۱۱}

بنابراین به نظر می‌رسد قرارداد فی مابین بیمه‌گذاران و کارگزاران ملاک اصلی ارزیابی حدود مسئولیت کارگزاران می‌باشد. بدیهی است اصول حاکم بر مسئولیت کارگزاران معمولاً در قراردادهای پیش‌بینی نمی‌شود و اصل بر این است که کارگزار این موارد را رعایت می‌نماید. لذا ضروری است به تکالیف اصلی کارگزاران مطابق با اصول کلی حقوقی و قراردادهای خصوصی آنها بپردازیم.

۳-۱- تعهد کارگزار به تحصیل پوشش بیمه^{۱۲}

کارگزار و یا دلال نسبت به نمایندگان بیمه وضعیت حقوقی (حقوق و تکالیف) متفاوتی دارد. کارگزار (دلال) نماینده شرکت بیمه محسوب نمی‌گردد و از طرف و به نیابت شرکت بیمه عمل نمی‌نماید بلکه کارگزار به مشتریان بیمه ارائه خدمات می‌نماید و بهترین شرایط و قیمتی که از سوی شرکت‌های بیمه ارائه شده است را در اختیار بیمه‌گذار قرار می‌دهد تا وی نسبت به اخذ مناسب‌ترین پوشش بیمه‌ای با بهترین قیمت اقدام نماید.^{۱۳}

در این راستا یکی از مهم‌ترین وظایف کارگزاران (دلال‌ها)، اخذ بهترین پوشش بیمه‌ای مطابق با دستورات و یا درخواست‌های متقاضی بیمه می‌باشد. بدین نحو که با درخواست بیمه‌گذار، کارگزار موظف است بهترین پوشش بیمه‌ای که در زمان وقوع حادثه، بیشترین جبران خسارت را ارائه کند برای

9. Bennett, op.cit., 191.

10. "Your World of Legal Intelligence", vLex company, accesses July 23, 2022, <https://vlex.co.uk/vid/park-v-hammond-807238285>.

11. Bennett, op.cit., 192.

12. Duty of the broker to obtain cover.

۱۳. فاطمه کاظم‌زاده مرند و هادی دستیاز، مطالعه تطبیقی شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های کشتی و ارائه پیشنهادات اصلاحی (تهران: پژوهشکده بیمه، ۱۳۹۶)، ۲۸۰.

بیمه‌گذار اخذ نماید و تضمین نماید که بیمه‌نامه انتخابی، شامل هیچ بند استثنائنده‌ای که با منافع بیمه‌گذار در تعارض است، نمی‌باشد.

به عنوان نمونه در پرونده شارپ علیه بیمه اسپیر دریک^{۱۴} که موضوع آن یک قایق بود، عنوان شده بود در مدت‌زمانی که قایق به صورت خانگی (شخصی) استفاده می‌شود مشمول بیمه نخواهد بود و این استثنا منجر به این موضوع شده بود که بیمه‌گر نسبت به جبران خسارت ایجاد شده اقدام ننماید و یا در پرونده دیگری که در استرالیا مطرح شده بود در بیمه‌نامه یک کشتی، مسئولیت بیمه‌گر نسبت به کشتی‌های بدون گواهی بازرسی استثنا شده بود که این امر باعث شد بیمه‌گذار نتواند از خدمات بیمه‌ای در زمان وقوع حادثه استفاده کند و در نهایت در این دو پرونده با توجه به اینکه کارگزاران نتوانستند ثابت نمایند که بیمه‌نامه اخذ شده مناسب بوده است مسئول جبران خسارت شناخته شدند.

لازم به ذکر است کارگزار موظف است بیمه‌نامه اتخاذی و پوشش‌های آن کاملاً مطابق با درخواست متقاضی بیمه باشد و در صورتی که درخواست مطابق با پوشش بیمه‌ای اخذ شده مطابقت نداشته باشد، کارگزار و یا دلال به طور آشکار مرتکب نقض تعهد شده است.^{۱۵}

در همین راستا ماده ۲۲ آیین‌نامه کارگزاری مصوب شورای عالی بورس مقرر داشته است، کارگزار بیمه مکلف است بیمه‌نامه را مطابق با درخواست و پیشنهادهای اعلامی متقاضی خدمات بیمه از مؤسسه بیمه اخذ نماید و در غیر این صورت مسئول جبران خسارات وارده خواهد بود.

به طور مشابه در پرونده شرکت با مسئولیت محدود آتش‌سوزی عمومی و بیمه عمر در برابر جی اچ مینت^{۱۶}، بیمه‌نامه در صورتی که پیش از ۳۱ دسامبر منعقد می‌شد، هوایما را برای مدت ۱۲ ماه تحت پوشش قرار می‌داد. صورت خلاصه بیمه‌نامه که توسط کارگزار تنظیم شده بود نشان می‌داد که مسئولیت بیمه‌گر در ۳۱ دسامبر به انتها رسیده و این موضوع باعث می‌شد که بیمه‌گر اتکایی بتواند بر مبنای اظهارات خلاف واقع یا عدم افشای اطلاعات توسط کارگزار، دفاعیاتی را تدارک و جبران خسارت ننماید. در نتیجه با توجه به اینکه کارگزار با اطلاع کافی از شروط پوشش بیمه اصلی بیمه‌گر، این اطلاعات را در اختیار بیمه‌گر اتکایی قرار نداده بود نسبت به عدم پوشش بیمه اتکایی مسئول شناخته شد.^{۱۷}

14. Susan Hodges, *Cases and Materials on Marine Insurance Law* (London: Cavendish Publishing Limited, 1999), 43.

15. Jiayu Bai & Xiaoyu Li, "IMO's Marine Environmental Regulatory Governance and China's Role: An Empirical Study of China's Submission", *Sustainability Journal* 13 (2021): 9, accessed 14 September 2021, doi.org/10.3390/su131810243

16. JH Minet Co Ltd

17. Bennett, op.cit., 195.

لازم به ذکر است مطابق با اصول معمول نمایندگی، کارگزاری که دستورالعمل‌های مبهمی از سوی متقاضی بیمه دریافت می‌نماید از مسئولیت مبرا است و در صورتی که متقاضی بیمه دستورات مبهم و غیرصحیح را به کارگزار بدهد نسبت به اقدامات بعدی کارگزار متعهد خواهد بود و به عبارت دیگر کارگزار در این گونه موارد مسئولیتی نخواهد داشت.

با این حال وقتی که کارگزار با دستورات مبهم از سوی متقاضی بیمه روبه‌رو می‌شود، مکلف به اطلاع دادن موارد ابهام‌آمیز به وی است و در صورتی که مهلت کافی وجود داشته باشد باید از متقاضی بیمه درخواست شفاف‌سازی نماید. در این خصوص لازم به ذکر است که رویه عرفی حاکم بر عرصه بیمه می‌تواند در تفسیر دستورات متقاضی بیمه کمک نماید و در صورتی که کارگزار بر اساس اصول عرفی حاکم نسبت به تفسیر دستورات متقاضی اقدام و مطابق با آن پوشش بیمه‌ای اخذ نماید مسئولیت خود را انجام داده و نمی‌توان او را مسئول عدم انطباق موضوع بیمه با بیمه‌نامه دانست.

نکته دیگری که لازم است بدان اشاره گردد این است که ملاک اقدام کارگزار آخرین دستورات اعلام شده متقاضی بیمه به وی می‌باشد. فرض بگیرد زمانی که پس از اعلام دستوری در رابطه با تحصیل پوشش بیمه‌ای که شامل بند خاصی می‌باشد، دستوری کتبی مبنی بر حذف آن بند صادر شود، مقرر شده که کارگزاران موظف هستند به آخرین اعلامیه بیمه‌گذار اقدام نمایند البته محل تردید است که آیا امروزه در صورت وجود مهلت کافی، کارگزار باید به دنبال شفاف‌سازی درباره نیت حقیقی بیمه‌گذار باشد و یا خیر.^{۱۸}

تکلیف دیگری که بر عهده کارگزار است تکلیف به اقدام حرفه‌ای و استاندارد در تحصیل پوشش بیمه، شامل برقراری ارتباط با بیمه‌گران سرآمد و شایسته و در صورت نیاز ترتیب دادن بیمه‌های انکابی ضروری برای متقاعد ساختن بیمه‌گران به پذیرش ریسک می‌باشد.

۲-۳- تعهد کارگزار به تأمین پوشش مناسب در مدت زمان مقرر

یکی از مهم‌ترین مواردی که کارگزاران موظف به رعایت آن می‌باشند این است در زمان تعیین شده نسبت به اخذ پوشش بیمه‌ای اقدام نمایند و در صورتی که کارگزار تمام تلاش خود را برای اخذ پوشش بیمه‌ای مطابق با دستورات متقاضی انجام داده باشد اما موفق به اخذ پوشش بیمه‌ای نشود، مکلف به اطلاع‌رسانی در مدت زمان معقول به متقاضی بیمه خواهد بود تا وی قادر باشد از جایی دیگر پوشش

18. Ibid, 194.

بیمه‌ای خود را تأمین و یا دستورات خود را تغییر دهد.

بنابراین کارگزار نسبت به هر خسارت وارده به دلیل عدم انعقاد قرارداد بیمه در مدتی معقول مسئول خواهد بود. در پرونده شرکت کوک راسل^{۱۹} و همکاران در برابر شرکت گیپ و همکاران به کارگزار دستور داده شد تا پوشش بیمه‌ای شامل تمامی ریسک‌ها را تحصیل نماید، از جمله نشتی و سرقت یک محموله مشروبات الکلی که بخشی از آن بر روی عرشه و بخشی دیگر آن در مخازن یک کشتی تازه‌ساخت اسپانیایی حمل شده بود. دستورالعمل‌های متقاضی بیمه بعد از ظهر جمعه و زمانی دریافت شدند که امکان هیچ‌گونه اقدامی در آن روز وجود نداشت. از ابتدای صبح شنبه، کارگزار تلاش خود را برای اخذ پوشش‌های بیمه‌ای مدنظر بیمه‌گذار آغاز نمود، اما موفقیتی حاصل نگردید و نهایتاً در روز دوشنبه، کشتی به مقصد رسید و مشخص شد که بخش زیادی از محموله مفقود شده است. در نهایت با توجه به اینکه کارگزار تأخیر نامعقولی را انجام نداده بود، هیچ‌گونه مسئولیتی متوجه کارگزاران قرار نگرفت.^{۲۰}

اهمیت این موضوع در زمان اتمام بیمه‌نامه و نیاز به تمدید بیمه‌نامه در زمان مشخص شده می‌باشد و بر اساس دستورالعمل‌های بیمه‌گذار، کارگزار موظف است نسبت به تمدید بیمه‌نامه اقدام نماید. نکته حائز اهمیت این است که به محض تمدید بیمه‌نامه، کارگزار مکلف است هرگونه تغییر ایجادشده در شرایط و مفاد بیمه‌نامه را به اطلاع بیمه‌گذار برساند. کارگزار برای اینکه در این خصوص مسئولیتی نداشته باشد می‌تواند رونوشتی از بیمه‌نامه جدید یا صورت‌خلاصه تمدید را برای بیمه‌گذار ارسال نماید. باین‌حال همواره باید به این موضوع توجه شود که آیا کارگزار این اختیار را دارد تا تغییراتی در شروط بیمه‌نامه که به ضرر بیمه‌گذار هستند را مورد پذیرش قرار دهد و یا خیر و در صورتی که وی چنین اختیاری نداشته باشد، باید بیمه‌گذار را در مورد عدم امکان تبعیت از دستورات وی آگاه ساخته و موافقت صریح در اعمال تغییرات را از او بخواهد. بدیهی است در این حالت و در صورت عدم اخذ تأییدیه از سوی بیمه‌گذار، هرگونه خساراتی که ناشی از این تغییرات به بیمه‌گذار ایراد گردد، کارگزار موظف به جبران خسارت خواهد بود.

موضوع دیگری که ضروری است در این بحث مورد توجه قرار گیرد این است که اگر بیمه‌نامه به هر علت فسخ و یا زودتر از موعد خاتمه یابد، کارگزار مکلف است تا بیمه‌گذار را در مدتی معقول از این امر آگاه سازد تا وی نسبت به اخذ پوشش بیمه‌ای جایگزین اقدام نماید.

19. Cock Russel Co

20. Ling Zhu, "Probing Compulsory Insurance For Maritime Liability", *Journal of Maritime Law & Commerce* 45, (2014), 44.

۳-۳- تعهد کارگزار به داشتن حسن نیت

حسن نیت مفهومی کلی و انتزاعی است و به شمار کارکردهای آن در حقوق، معنای متفاوت دارد. به همین دلیل ارائه تعریف جامع و مانع از آن دشوار است. دکترین حقوقی حسن نیت را بیانگر اعتقاد با اراده انطباق عمل شخص با حقوق می‌دانند که این حالت به وی این اجازه را می‌دهد که از حاکمیت قانون و خشکی روابط حقوقی رهایی یابد؛ به عبارت دیگر حسن نیت بیانگر رفتار صادقانه و شرافتمندانه‌ای است که با معیار اخلاقی ارزیابی می‌شود.^{۲۱}

همان‌گونه که پیش از این بیان گردید رابطه حقوقی فی‌مابین کارگزار و بیمه‌گذار نشأت گرفته از رابطه قراردادی فی‌مابین کارگزار و بیمه‌گذار بوده و کارگزار به عنوان نماینده متخصص بیمه‌گذار در عرصه دریا و شناورهای دریایی با شرکت‌های بیمه مذاکره می‌نماید و در اخذ پوشش‌های بیمه‌ای نماینده بیمه‌گذار محسوب می‌گردد؛ بنابراین طرفین در این رابطه حقوقی ملزم به رعایت حسن نیت می‌باشند. بدین نحو که بیمه‌گذار موظف است کلیه اطلاعات لازم را به نحو صحیح در اختیار کارگزار قرار دهد و کارگزار نیز به عنوان نماینده بیمه‌گذار موظف است در کلیه اقدامات خود نظیر اخذ و ارائه بهترین پوشش‌های بیمه‌ای با بهترین قیمت، مذاکره به شرکت‌ها و انجمن‌های بیمه و ... حسن نیت را رعایت نماید و نحوه رفتار و اقدام وی به گونه‌ای باشد که مصلحت بیمه‌گذار حفظ گردد.^{۲۲}

لازم به ذکر است در صورت عدم رعایت حسن نیت از سوی کارگزار که منجر به وقوع خسارت به بیمه‌گذار گردد برای کارگزار مسئولیت حقوقی ایجاد خواهد شد و وی موظف به جبران خسارات وارده می‌باشد.^{۲۳}

۳-۴- تعهد کارگزار به کمک برای طرح ادعا^{۲۴}

ریسک‌های دریایی بسیار زیاد بوده و احتمال به وقوع پیوستن این ریسک‌ها همواره وجود دارد بنابراین در مواقعی که این ریسک‌ها و خطرات به وقوع می‌پیوندد خسارات سنگینی به بیمه‌گذار وارد می‌گردد؛ لذا در این مواقع بیمه‌گذار تلاش می‌نماید با تکمیل مدارک و مستندات خود نسبت به طرح ادعا به

۲۱. ناصر کاتوزیان و محمد هادی عباس زاده، «حسن نیت در حقوق ایران»، مجله مطالعات حقوق خصوصی ۳ (۱۳۹۲)، ۱۶۸.

22. Susan Hodges, *Cases and Materials on Marine Insurance Law* (London: Cavendish Publishing Limited, 1999), 713.

۲۳. ولی رستمی و محمد رضا تقوایی، حقوق تنظیم مقررات بیمه‌های تجاری (تهران: انتشارات خرسندی، ۱۳۹۷)، ۳۱.
24. Duty of Brokers to assist in making the claims.

طرفیت بیمه‌گر اقدام نماید. در همین راستا معمولاً بیمه‌گذار از کارگزار خود درخواست می‌نماید تا نسبت به جمع‌آوری و ارائه کلیه مستندات مربوط به حادثه ایجاد شده و همچنین پوشش‌های بیمه‌ای اخذ شده، اقدام و آنها را در اختیار بیمه‌گذار قرار دهد.

نکته حائز اهمیت این است که در مواردی که بیمه‌گذار، کارگزار را موظف به جمع‌آوری مستندات، طرح ادعا و اخذ کلیه خسارات از بیمه‌گر می‌نماید، کارگزار موظف است در کلیه اقدامات خود، منافع بیمه‌گذار را ملاک قرار داده و خسارات وارده به بیمه‌گذار را به صورت حداکثری جبران نماید.

به عنوان نمونه در زمان وقوع حادثه، بیمه‌گذار موظف است ظرف مدت مشخص شده در بیمه‌نامه وقوع حادثه را به بیمه‌گر اعلام نماید تا نمایندگان بیمه در محل حادثه حاضر شوند در این حالت اگر کارگزار مسئول و نماینده بیمه‌گذار تعیین شده باشد، موظف است ظرف مدت مقرر نسبت به اعلام حادثه به بیمه‌گر اقدام نماید تا در محل حادثه حاضر شوند و در صورت نیاز نسبت به تهیه و امضای صورت‌جلسات فوری پس از حادثه اقدام نمایند. بدیهی است اگر مدت مقرر منقضی گردد و کارگزار به وظایف خود عمل نکند ممکن است خسارات سنگینی به بیمه‌گذار وارد گردد و وی نتواند جبران خسارات نماید. بدیهی است در این موارد هر گونه عدم انجام وظایف توسط کارگزار که منجر به عدم جبران خسارت گردد بر عهده وی بوده و موظف به جبران خسارات بیمه‌گر می‌باشد.^{۲۵}

۴- مسئولیت کارگزار در برابر بیمه‌گر

کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار عمل می‌نماید و در مقابل وی دارای مسئولیت‌ها و وظایفی است که ممکن است برای کارگزار مسئولیت حقوقی ایجاد نماید؛ اما گاهی اوقات نه‌تنها ممکن است در مقابل بیمه‌گذار وظایف و تعهداتی داشته باشد بلکه ممکن است در قبال اشخاص ثالث از جمله بیمه‌گر نیز مسئول شناخته شود.^{۲۶}

این امر مبین این موضوع است که کارگزار در برابر بیمه‌گر نیز دارای وظایف و مسئولیت‌هایی می‌باشد و در صورت عدم رعایت این وظایف، ممکن است مسئول جبران خسارات وارده گردد؛ لذا ضروری است مهم‌ترین وظایف کارگزاران در قبال بیمه‌گر را مورد بررسی قرار دهیم.

25. Karim Md Saiful, *Prevention of Pollution of the Marine Environment from Vessels: The Potential and Limits of the International Maritime Organization* Switzerland: Springer International Publishing Switzerland, 2015), 51.

۲۶. علیرضا عسگری و سید هادی حسینی، «مسئولیت مالک کشتی و شرایط بیمه ای آن»، تحقیقات حقوقی آزاد ۲۳ (۱۳۹۰)، ۱۴.

۴-۱ - مسئولیت صحت امضای بیمه‌گذار

در عرف جاری بر بیمه‌های شناورهای دریایی، کارگزار معمولاً به صورت واسطه‌ای عمل می‌نماید که بهترین شرایط و قیمت را برای اخذ پوشش‌های بیمه‌ای از شرکت‌ها و انجمن‌های بیمه‌ای اخذ و به متقاضی بیمه پیشنهاد می‌دهد و متقاضی بیمه مستقیماً وارد قرارداد با بیمه‌گر می‌شود.

در مقابل ممکن است بیمه‌گذار مستقیماً با بیمه‌گر رابطه برقرار نماید و بدون اینکه به صورت مستقیم با بیمه‌گر ارتباط برقرار نماید تنها با امضای ذیل پیشنهاد بیمه‌نامه، کارگزار را به عنوان نماینده مستقیم برای نهایی‌سازی قرارداد بیمه معرفی نماید و کارگزار با ارائه نسخه امضا شده به بیمه‌گر نسبت به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای اقدام نماید. در این فرض با توجه به اینکه نسخه امضا شده توسط بیمه‌گذار از طریق کارگزار به بیمه‌گر تحویل و یا ارسال می‌شود کارگزار مسئول صحت امضای بیمه‌گذار می‌باشد. در این راستا، در مواردی که امضای ذیل بیمه‌نامه و یا پیشنهاد بیمه‌نامه که می‌بایست توسط متقاضی بیمه (بیمه‌گذار) صورت بگیرد، مورد انکار و یا تردید قرار بگیرد و یا حتی ادعای جعل در مورد آن صورت بگیرد، کارگزار موظف به پاسخگویی خواهد بود و در مواردی که سند مذکور به دلایل فوق مخدوش گردد کارگزار در صورتی که در انجام وظایفش مرتکب تقصیر و یا ترک فعل شود مسئول جبران خسارات در مقابل بیمه‌گر و بیمه‌گذار خواهد بود.^{۲۷}

بدیهی است در مواردی که کارگزار بیمه به تمامی وظایف قانونی و قراردادی خود عمل نموده باشد و عمل انجام شده منتج به مخدوش شدن سند بیمه گردیده منتسب به وی نباشد علی‌الاصول وی در مقابل بیمه‌گذار مسئولیتی نخواهد داشت اما مسئولیت وی در مقابل بیمه‌گر قابل بحث خواهد بود. برخی دکترین معتقد هستند که کارگزار موظف به حصول اطمینان از صحت امضای بیمه‌گذار ذیل پیشنهاد بیمه می‌باشد و هر گونه خللی که ناشی از عدم صحت امضا ایجاد گردد کارگزار موظف به جبران خسارات در مقابل بیمه‌گر خواهد بود. در مقابل برخی دیگر معتقدند در صورتی که کارگزار با حسن نیت کامل نسبت به انجام وظایف خود اقدام نموده و عدم صحت امضا ناشی از اقدام بیمه‌گذار بوده، مسئولیتی بر عهده کارگزار نبوده و وی تلاش متعارف خود را برای انجام وظایف قانونی و قراردادی انجام داده است.^{۲۸} در همین راستا در ماده دوازده آیین‌نامه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷ مصوب شورای عالی بیمه، کارگزار بیمه مسئول صحت امضای بیمه‌گذار که ذیل فرم پیشنهاد بیمه را امضا می‌نماید، خواهد بود و

27. John Dunt, *Marine Cargo Insurance* (united stated: Informa Law from Routledge, 2016), 253.

28. Bennett, op.cit., 208, 212.

همچنین در صورتی که کارگزار بیمه به موجب اجازه‌نامه کتبی رسمی به نمایندگی از متقاضی خدمات بیمه فرم پیشنهاد را تکمیل و امضا نماید مسئول صحت اطلاعات مندرج در آن خواهد بود.

۴-۲- تعهد کارگزار به توصیف مناسب ریسک برای بیمه‌گر

بر اساس نظر دکتین حسن نیت، کارگزار موظف است جهت تضمین منافع بیمه‌گذار و بیمه‌گر، اطلاعات را به صورت صحیح و بدون هرگونه اظهار خلاف واقع در اختیار شرکت‌های بیمه و یا انجمن‌های بیمه قرار دهد و همچنین موظف است ریسک موضوع بیمه، به نحوی متعارف و معقول کلیه اوضاع و احوال مهم و تأثیرگذار در پذیرش ریسک، میزان حق بیمه، جبران خسارت و غیره را توصیف نماید به نحوی که هیچ یک از ابعاد مهم موضوع برای بیمه‌گر مخفی نماند.

قانون رویه کارگزاران لویدز مصوب ۱۹۸۸^{۲۹} مقرر داشته است که کارگزار لویدز باید به مشتری در رابطه با تکلیف به داشتن حسن نیت و تعهد به افشای تمامی اوضاع و احوال اساسی مربوط به ریسکی که او قصد بیمه کردن آن را دارد و همچنین در مورد پیامدهای عدم افشا توضیح دهد. در این راستا، کارگزاری که سکوت اختیار کرده و مشتری را نسبت به نیاز به افشای اوضاع و احوال اساسی که خود نسبت به آن اطلاع دارد آگاه نسازد مرتکب نقض قانون خواهد شد.

بنابراین در صورتی که کارگزار در مورد وجود و قلمروی تکالیف ایجاد شده برای بیمه‌گذار شفاف‌سازی نماید و الزام به توصیف ریسک را برای وی مبین سازد، بیمه‌گذار نسبت به افشای تمامی موضوعات اساسی برای کارگزار مسئول خواهد بود، بدون اینکه لازم باشد کارگزار در این رابطه اقدام به تحقیق از بیمه‌گذار نماید.

هرچند در عمل، این کارگزار (و نه بیمه‌گذار) است که ریسک را برای بیمه‌گران توصیف می‌نماید، اما از جایگاه بیمه‌گر، کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار عمل می‌نماید و بیمه‌گذار اصیل است و مسئول افشای مسائل اساسی مورد بیمه را هم نماینده (کارگزار) و هم بیمه‌گر (اصیل) می‌داند و بیمه‌گذار را از تکلیف به افشا در برابر بیمه‌گر معاف نمی‌نماید.

۴-۳- تعهد کارگزار به داشتن حسن نیت در برابر بیمه‌گر

کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار موظف به رعایت حداکثر حسن نیت بوده و در صورت تخلف از این موضوع موظف به جبران خسارات در برابر بیمه‌گذار خواهد بود. این مسئولیت بیمه‌گذار نشأت گرفته از

29. The Code of Practice for Lloyd's Brokers 1988

رابطه نمایندگی فی‌مابین کارگزار و بیمه‌گذار می‌باشد.

در این راستا با توجه به اینکه کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار، با بیمه‌گر ارتباط برقرار می‌نماید و با عنایت به این موضوع که در عرف بیمه‌های دریایی، معمولاً کارگزار طرف بیمه‌گر بوده و به نیابت از بیمه‌گذار نسبت به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای اقدام می‌نماید لذا کارگزار به دلیل وجود رابطه قراردادی در برابر بیمه‌گر مسئول هرگونه نقض تعهد نسبت به داشتن بیشترین حسن نیت (که ملزم به آن بوده) خواهد بود.

حسن نیت قراردادی تا آن حد اهمیت دارد که به عنوان اصل کلی حقوقی و راهبردی در کنار و حتی جایگزین اصل حاکمیت اراده شناخته می‌شود. حسن نیت در قرارداد به معنای گفتار و رفتار صادقانه متعاملین پیش از انعقاد قرارداد تا پایان قرارداد است^{۳۰} و در سه مرحله بروز می‌نماید؛ الف) در مرحله پیش از انعقاد عقد (مذاکرات)؛ ب) در مرحله انعقاد عقد؛ ج) در مرحله اجرای عقد.

بنابراین کارگزاران بیمه‌های دریایی هم در زمان انعقاد قرارداد بیمه و هم در مدت‌زمان اجرای قرارداد بیمه مسئول رعایت حسن نیت می‌باشند و از این رو وقتی که اظهارات خلاف واقع در رابطه با ریسک‌های موجود و یا موضوع بیمه‌نامه صورت پذیرد و همچنین زمانی که مسائل اساسی اعلام شده توسط بیمه‌گذار به بیمه‌گر انتقال نیافته باشد، کارگزاران مسئول شناخته خواهند شد.

۵- کارگزاران فرعی و حدود مسئولیت آنها

انعقاد قراردادهای بیمه شناورهای دریایی به دلایل مختلف نظیر تفاوت ویژگی هر یک از شناورها، تفاوت و گستردگی ریسک‌های موجود در دریا و غیره، بسیار امری تخصصی است و نیاز است که افراد متخصص در این موضوع، به بیمه‌گذاران این عرصه کمک نمایند.

در این راستا کارگزاران اصلی بیمه‌گذاران که به طور معمول بیمه‌گذاران با آنها همکاری می‌نمایند ممکن است تخصص خاصی در خصوص بازار شناورها و به عبارت دیگر آشنایی کافی با بازار بیمه‌ای این عرصه نداشته باشد و یا حتی به صورت قانونی مجاز به اخذ بیمه‌نامه در زمینه شناورهای دریایی نباشد. در چنین موردی اولین کارگزار با یک کارگزار دوم که واجد تخصص و دسترسی مورد نیاز باشد ارتباط برقرار می‌نماید و در این رابطه حقوقی اولین کارگزار به عنوان کارگزار اولیه و دومین کارگزار به عنوان کارگزار دوم (منصوب از طرف کارگزار اول) تلقی می‌گردد. در این راستا در خصوص نحوه ارتباط حقوقی

۳۰. کاتوزیان، پیشین، ۱۷۵.

کارگزار دوم با طرفین قرارداد بیمه از جمله بیمه‌گذار و مسئولیت‌های احتمالی طرفین فرضیاتی مطرح می‌گردد و ضروری است تعیین گردد که مسئولیت‌های طرفین به یکدیگر ناشی از قرارداد است و یا ناشی از مسئولیت‌های خارج از قرارداد می‌باشد. لذا در این راستا ضروری است مسئولیت‌های کارگزار دوم در مقابل بیمه‌گذار مورد بررسی قرار گیرد.

همان‌گونه که بیان گردید دخالت دو کارگزار در رابطه بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر شماری از تحلیل‌های قراردادی را به دنبال خواهد داشت. در حقوق عرفی (کامن‌لا) اصولاً رابطه قراردادی بین اصیل و عامل فرعی را به رسمیت نمی‌شناسد، حتی در جایی که اصیل اجازه انتصاب عامل فرعی را داده باشد.^{۳۱} این رویکرد سنتی در عدم پذیرش مسئولیت قراردادی، باید بر مبنای قاعده نسبی بودن قراردادهای تفسیر شود؛ بدین معنا که به موجب این اصل، قراردادهای اصولاً تنها نسبت به طرفین عقد و قائم‌مقام قانونی آنها مؤثر است و اشخاص ثالث بدون وجود رابطه قراردادی متعهد محسوب نمی‌شوند؛ به عبارت دیگر قراردادهای برای اشخاص ثالث یعنی غیر از طرفین عقد و قائم‌مقام آنان، حق و تعهدی ایجاد نمی‌نماید. در این راستا ماده ۲۳۱ قانون مدنی نیز مقرر داشته است؛ معاملات و عقود فقط در باره متعاملین و قائم‌مقام آنها مؤثر است.

اما از دیدگاه دیگر می‌توان به این موضوع اشاره نمود که کارگزار اول زمانی که با کارگزار دوم (فرعی) رابطه حقوقی ایجاد می‌نماید به عنوان نماینده و قائم‌مقام بیمه‌گذار بوده و تا زمانی که اقدام او برخلاف منافع بیمه‌گذار و اصل حسن نیت نباشد اصیل به حقوق و تعهداتی که در قرارداد فی‌مابین کارگزار اول و کارگزار دوم ایجاد شده است محق و متعهد خواهد بود. در همین راستا و در نتیجه همین استدلال می‌باشد که کارگزار دوم نسبت به اخذ پوشش‌های بیمه‌ای اقدام می‌نماید و بیمه‌گذار نیز در مقابل بیمه‌گر محق و متعهد اجرای مفاد قرارداد بیمه می‌باشد.

در مقابل باید به این سؤال پاسخ داد که این حقوق و تعهدات کارگزاران فرعی ناشی از رابطه قراردادی است و یا ناشی از مسئولیت‌های خارج از قرارداد. مشخص است در مواردی که بیمه‌گذار به کارگزار اول اختیار انعقاد قرارداد با کارگزار دوم را به عنوان نماینده بیمه‌گذار اعطا می‌نماید در قرارداد منعقد شده فی‌مابین کارگزار اول و کارگزار دوم، کارگزار اول به عنوان نماینده محسوب شده و بیمه‌گذار اصیل محسوب می‌گردد و بیمه‌گذار و کارگزار دوم در مقابل یکدیگر مسئول اجرای تعهدات ناشی از قرارداد می‌باشند.

31. Bennett, op.cit., 187.

اما ممکن است این مجوز به کارگزار اول اعطا نشده باشد و کارگزار اول خود به عنوان اصیل طرف قرارداد با کارگزار دوم قرار گیرد. در این حالت رابطه حقوقی فی مابین بیمه‌گذار و کارگزار دوم چگونه خواهد بود و آیا بیمه‌گذار محق و متعهد به قرارداد بیمه‌ای منعقد شده توسط کارگزار دوم (فرعی) می‌باشد؟ در این راستا با فرض اینکه این مجوز به کارگزار اول اعطا نشده است به نظر می‌رسد با توجه به سلسله‌مراتبی که وجود دارد کارگزار دوم (فرعی) در مقابل کارگزار اول (اصلی) متعهد بوده و کارگزار اصلی در مقابل بیمه‌گذار مسئول بوده و طرفین می‌بایست به تعهدات قراردادی خود در مقابل یکدیگر عمل نمایند. در این خصوص قرارداد نهایی بیمه که منعقد می‌گردد طرفین بیمه (بیمه‌گذار و بیمه‌گر) در مقابل یکدیگر مسئولیت حقوقی و قراردادی داشته و موظف به انجام تعهدات خود می‌باشند.

نتیجه‌گیری

با توجه به ریسک‌ها و خطرات گسترده‌ای که در دریا وجود دارد موضوع بیمه شناورهای دریایی امری بسیار مهم و حیاتی بوده و با توجه به تخصصی بودن بیمه‌های شناورهای دریایی و استفاده از شرایط استاندارد بین‌المللی از جمله شرایط انستیتو بیمه‌گران لندن در سطح بین‌المللی، مالکان شناورها در زمان انعقاد قرارداد بیمه نیاز به مشورت و بهره‌گیری از تخصص کارگزاران بیمه شناورهای دریایی داشته و حتی در زمان وقوع حادثه نیز می‌توانند از تخصص کارگزاران بیمه استفاده نموده و خسارات وارده را به صورت حداکثری از شرکت‌های بیمه مطالبه نمایند و دقیقاً این موارد دلایل رونق کارگزاری بیمه در صنعت دریا و عدم رونق آن در سایر شقوق بیمه می‌باشد.

بنابراین مالکان شناورها ترجیح می‌دهند جهت اخذ پوشش‌های بیمه‌ای و انعقاد قرارداد بیمه به متخصصین این زمینه (کارگزاران) مراجعه نمایند. از این رو به کارگیری کارگزاران بیمه شناورهای دریایی در عرصه داخلی و بین‌المللی بسیار مورد توجه بوده و نسبت به سایر شقوق بیمه بسیار شایع می‌باشد. لیکن نکته حائز اهمیت در این خصوص شناسایی حقوق و تعهدات کارگزاران بیمه در مقابل بیمه‌گران و بیمه‌گذاران می‌باشد. چراکه با وجود اینکه کارگزار به عنوان نماینده بیمه‌گذار محسوب می‌شود و در برابر بیمه‌گذار دارای مسئولیت‌های مالی و قراردادی از جمله تحصیل پوشش بیمه در زمان مقرر، کمک جهت طرح ادعا و جبران خسارت وارده، داشتن حسن نیت و تحصیل پوشش بیمه می‌باشد، اما با مذاقه در قوانین و رویه‌های بین‌المللی می‌توان گفت که کارگزاران در برابر بیمه‌گران نیز وظایف و تعهداتی نظیر داشتن حسن نیت، توصیف مناسب ریسک و تأیید صحت امضای بیمه‌گذار را بر عهده دارند که عدم

رعایت هر یک از این تعهدات ممکن است منجر به تضییع حقوق بیمه‌گذار (مالک شناور) و عدم امکان استفاده از پوشش‌های بیمه‌ای شود و در نهایت خسارات وارده به مالکان شناورها از طریق شرکت‌های بیمه‌ای جبران نگردد.

در برخی از موارد ممکن است کارگزار اصلی بیمه به دلیل نداشتن تخصص کافی و یا عدم مجوز قانونی جهت اخذ بیمه‌نامه در زمینه شناورهای دریایی، با یک کارگزار دوم که واجد تخصص و دسترسی موردنیاز باشد ارتباط برقرار نموده و در این رابطه حقوقی اولین کارگزار به عنوان کارگزار اولیه و دومین کارگزار به عنوان کارگزار دوم (کارگزار فرعی) تلقی می‌گردد. دخالت دو کارگزار در رابطه بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر تحلیل‌های قراردادی بسیاری را ایجاد نموده است. به عقیده نویسندگان این مقاله زمانی که کارگزار اول با کارگزار دوم (فرعی) رابطه حقوقی ایجاد می‌نماید به عنوان نماینده و قائم‌مقام بیمه‌گذار بوده و تا زمانی که اقدام او برخلاف منافع بیمه‌گذار و اصل حسن نیت نباشد، اصیل به حقوق و تعهداتی که در قرارداد فی‌مابین کارگزار اول و کارگزار دوم ایجاد شده است محق و متعهد خواهد بود و بیمه‌گذار نیز در مقابل بیمه‌گر محق و متعهد به اجرای مفاد قرارداد بیمه می‌باشد.

در کشور ایران قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری در سال ۱۳۵۰ در خصوص کارگزاران و دلالان بیمه، بدون اینکه تعریف خاصی از کارگزاران و دلالان بیمه ارائه نماید، مقرر داشته است عرضه بیمه تنها به وسیله مؤسسات بیمه، نمایندگان بیمه و دلالان رسمی بیمه امکان‌پذیر خواهد بود. سرانجام در سال ۱۳۹۴ کارگزار و دلال بیمه در آیین‌نامه شورای عالی بیمه (آیین‌نامه شماره ۹۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷) مورد تعریف قرار گرفت و به رسمیت شناخته شد. در مصوبه شورای عالی بیمه مسئولیت‌ها و وظایف کارگزار بیمه تبیین شده است و کارگزار به عنوان تاجر شناخته شده است ولیکن در خصوص کارگزاران فرعی و حقوق و تعهدات آنها صراحت قانونی وجود ندارد.

فهرست منابع

الف) منابع فارسی

- امین زاده، الهام و ساناز یوسفی. «نقش بیمه اجباری در جبران خسارتهای زیست‌محیطی ناشی از آلودگیهای نفتی». مطالعات حقوق انرژی ۸ (۱۴۰۱): ۲۱-۴۲.
- <https://doi.org/10.22059/jrels.2020.301059.364>
- رستمی، ولی و محمد رضا تقوایی. حقوق تنظیم مقررات بیمه‌های تجاری. چاپ اول. انتشارات خرسندی، ۱۳۹۷.
- صادقی نشاط، امیر. حقوق بیمه‌های دریایی. چاپ اول. تهران: نشر میزان، ۱۳۹۱.
- صفری، فریبرز. «بررسی دلایل و نقش بیمه اجباری برای مسئولیت انواع آلودگی دریایی». مطالعات حقوق انرژی ۸ (۱۴۰۱): ۱۳۵-۱۵۳.
- <https://doi.org/10.22059/JRELS.2023.344653.499>
- عسگری، علیرضا و سید هادی حسینی. «مسئولیت مالک کشتی و شرایط بیمه‌ای آن». تحقیقات حقوقی آزاد ۲۳ (۱۳۹۰): ۱۳۱-۱۵۶.
- کاتوزیان، ناصر و محمد هادی عباس زاده. «حسن نیت در حقوق ایران». مجله مطالعات حقوق خصوصی ۳ (۱۳۹۲): ۱۶۷-۱۸۶.
- <https://doi.org/10.22059/jlq.2013.36048>
- کاظم زاده مرند، فاطمه و هادی دستباز. مطالعه تطبیقی شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های کشتی و ارائه پیشنهادات اصلاحی. تهران: پژوهشکده بیمه، ۱۳۹۶.

ب) منابع خارجی

- Bai, Jiayu & Xiaoyu Li. "IMO's Marine Environmental Regulatory Governance and China's Role: An Empirical Study of China's Submission", *Sustainability Journal* 13 (2021): 9, accessed 14 September 2021, doi.org/10.3390/su131810243
- Dunt, John. *Marine Cargo Insurance*. 1st Ed. United States: Informa Law from Routledge, 2016.
- Hodges, Susan. *Cases and Materials on Marine Insurance Law*. 1st Ed. London: Cavendish Publishing Limited, 1999.
- Bennett, Howard N. *Law of Marine Insurance*. 2nd Ed. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Ling Zhu, "Probing Compulsory Insurance For Maritime Liability", *Journal of Maritime Law & Commerce* 45(2014): 63-67.
- Md Saiful, Karim. *Prevention of Pollution of the Marine Environment from Vessels: The Potential and Limits of the International Maritime Organization*. 1st Ed. Switzerland: Springer International Publishing Switzerland, 2015.

- Tsibourakis, Christos. "The legal position of marine insurance brokers in a changing environment". *Swansea University* 12(2002): 44-62
- vLex company, "Your World of Legal Intelligence". accessed July 23, 2022. <https://vlex.co.uk/vid/park-v-hammond-807238285>.